

DRŽAVNO NATJECANJE IZ BIOLOGIJE

2022.

1. skupina
(7. razred OŠ)

Zaporka natjecatelja			
SUDIONIK NATJECANJA U:	ZNAJFU		
USPJEH NA NATJECANJU	Ukupan mogući broj bodova	Broj postignutih bodova	Postotak riješenosti
	50		
Potpisi članova povjerenstva			
1.			
2.			
3.			
Mjesto			Datum

Napomena:

Za rješavanje pisane zadaće imate na raspolaganju **120 minuta**.

Odgovori se upisuju isključivo na Listu za odgovore. Moraju biti napisani isključivo **plavom kemijskom olovkom**. Oni napisani grafitnom ili kemijskom olovkom koja se može brisati, neće se uzimati u obzir pri bodovanju, kao niti odgovori koji nisu čitko i jasno napisani.

Odgovori na Listi **ne smiju** se prepravljati ili brisati korektorom. **Ispravljeni odgovori neće biti vrednovani.**

Za vrijeme pisanja zadaće nije dopuštena uporaba mobitela niti napuštanje prostorije u kojoj se provodi natjecanje.

Pri rješavanju zadataka možete upotrebljavati prazne prostore u pisanoj zadaći, ali se te bilješke niti rješenja **neće bodovati**. Bodovat će se **isključivo rješenja upisana na Listi za odgovore**.

Ukupni broj bodova za pojedini zadatak naznačen je u polju uz svaki zadatak.

Ova stranica pisane zadaće pričvršćuje se uz Listu za odgovore.

I. SKUPINA ZADATAKA

Na Listi za odgovore upiši na odgovarajuće mjesto slovo JEDNOG točnog odgovora. Ako je upisano više odgovora, zadatak NE donosi bodove.

1.	<p>Ivan želi istražiti kako će otopine glukoze različitih koncentracija utjecati na veličinu populacije kvasca u tikvici. Kako bi trebala glasiti pretpostavka Ivanova istraživanja?</p>	1. pitanje
	<p>a) Prisutnost glukoze pozitivno utječe na rast kvasca. b) Raste li populacija kvasca u tikvicama s većim količinama glukoze? c) Povećanjem populacije kvasca, rast će i količina glukoze u otopinama. d) Veličina populacije kvasca bit će manja u otopinama s manjim udjelom glukoze. e) Kvasac će bolje rasti u tikvicama koje su tijekom dana izložene Sunčevoj svjetlosti.</p>	1,5

2.	<p>Iva je za ručak pripremala pečeno meso. Nakon što je pojela polovicu odreska, primijetila je da meso u srednjem dijelu nije dovoljno pečeno. Uvečer je osjetila bolove u trbuhu i grčeve te je imala povišenu tjelesnu temperaturu. Tko je uzročnik lvinih simptoma?</p>	2. pitanje
	<p>a) autotrof, prokariot b) parazit, prokariot c) heterotrof, eukariot d) simbiot, prokariot e) parazit, eukariot</p>	1,5

3.	<p>Molekula kisika iz zraka dolazi do stanica mozga. Kroz koje dijelove tvog tijela molekula kisika NEĆE proći prilikom svog putovanja?</p>	3. pitanje
	<p>a) aortu b) dušnik c) plućnu arteriju d) plućni mjehurić e) lijevu pretkljetku</p>	1,5

4.	<p>Koji od navedenih nizova točno navodi organizme od onog s najjednostavnije do onog s najsloženije građenim srcem?</p>	4. pitanje
	<p>a) šaran – gatalinka – poskok – jež b) gujavica – tuna – dupin – bjelouška c) štika – jelen – vrabac – pjegavi daždevnjak d) krokodil – jastreb – pčela – plavetni kit e) slavuj – aligator – zelena žaba – srdela</p>	1,5

II. SKUPINA ZADATAKA

Na Listi za odgovore upiši slova DVAJU točnih odgovora. Djelomično točno riješen zadatak također donosi bodove. Ako je upisano više od dva odgovora, zadatak NE donosi bodove.

5.	<p>Klara je uzgojila kvasac u vodenoj otopini. Prema dobivenim je rezultatima izradila graf u kojem je količinu (brojnost) kvasca prikazala punom crtom (C), dok krivulje A i B predstavljaju promjenu količina dviju tvari prisutnih u otopini. Prouči graf i pomoću njega odredi točne odgovore.</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 2px;">5. pitanje</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 2px;">3</td> </tr> </table>	5. pitanje	3
	5. pitanje			
3				
<div style="text-align: center;"> </div>				
	<p>a) Količine tvari B i C u proporcionalnom su odnosu. b) Krivulja A predstavlja šećer koji je kvasac koristio kao hranu za rast. c) Populacija kvasca raste neovisno o količini tvari A. d) Krivulja B predstavlja alkohol koji je nastao procesom vrenja u citoplazmi kvasca. e) Prikaz promjene količine ugljikovog dioksida nalikovao bi krivulji A.</p>			

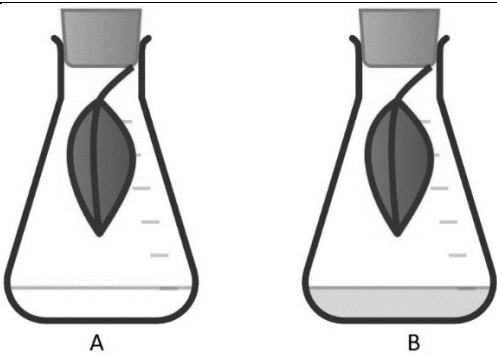
6.	<p>Koje se pretvorbe energije događaju u tijelu trkača tijekom utrke?</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 2px;">6. pitanje</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 2px;">3</td> </tr> </table>	6. pitanje	3
	6. pitanje			
3				
	<p>a) Kemijska energija se pretvara u energiju gibanja. b) Toplinska energija se pretvara u energiju gibanja. c) Kemijska energija se pretvara u toplinsku energiju. d) Potencijalna energija se pretvara u kemijsku energiju. e) Potencijalna energija se pretvara u gravitacijsku energiju.</p>			

7.	<p>Koji su organi građeni od glatkog mišićnog tkiva?</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 2px;">7. pitanje</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 2px;">2</td> </tr> </table>	7. pitanje	2
	7. pitanje			
2				
	<p>a) srce krokodila b) jezik bjelouške c) tanko crijevo sokola d) vratni mišići kornjače e) krvne žile u koži zelene žabe</p>			

III. SKUPINA ZADATAKA

Odredi točnost tvrdnji. Ako je tvrdnja točna, upiši redosljedno na odgovarajuće mjesto u Listi za odgovore slovo T, a ako nije točna slovo N. Ako je uz istu tvrdnju upisano i slovo T i slovo N, zadatak NE donosi bodove. Djelomično točno riješen zadatak također donosi bodove.

8.	U četiri posude ispunjene hladnim napitcima (colom, sokom od naranče, gaziranom mineralnom vodom te vodovodnom vodom) uronjena su kokošja jaja. Posude su zatim zatvorene i ostavljene da miruju 24 sata. Koje su od navedenih tvrdnji točne ako znamo da ljuska jajeta po svom kemijskom sastavu nalikuje građi zuba čovjeka?		8. pitanje		
			3		
	a) Gazirana mineralna voda i vodovodna voda imat će isti učinak na ljusku jajeta.	T	N		
	b) Gazirana pića će na ljusku jajeta djelovati poput kiseline, tj. nagrizzati ju zato jer se u njima nalazi otopljen ugljikov dioksid.	T	N		
	c) Pića od svježe iscijeđenog soka agruma (limuna, grejpa ili naranče) su prirodno kisela te će omekšati ljusku jajeta.	T	N		
	d) Na ljusci jajeta uronjenog u colu zadržavat će se mjehurići ugljikovog dioksida nastali razgradnjom karbonata iz ljuske.	T	N		
e) Osobe koje pretjerano konzumiraju gazirana pića češće će osjećati bol u zubima pri konzumiranju hladnih i toplih napitaka.	T	N			

9.	Listovi su 48 sati držani u potpunom mraku te su nakon toga stavljeni u tikvice. U tikvicu A ulivena je destilirana voda, dok je u tikvicu B ulivena natrijeva lužina (NaOH). Tikvice su zatim postavljene uz prozor na 24 sata. Nakon toga na listove se dokapalo nekoliko kapi Lugolove otopine.		9. pitanje		
			3		
					
	Izvor slike: slika izrađena u programu Chemix.				
	a) List u tikvici A je uz dostupnu vodu provodio proces fotosinteze čime je nastao škrob koji je dokazan reakcijom s Lugolovom otopinom.	T	N		
	b) Oba su lista pozitivno reagirala na test s Lugolovom otopinom jer je u tikvicama bilo dovoljno kisika za proces staničnog disanja.	T	N		
c) Tekućina u tikvici B je reagirala s ugljikovim dioksidom što je spriječilo proces fotosinteze pa je reakcija s Lugolovom otopinom izostala.	T	N			
d) Oba su lista bila pozitivna na testu s Lugolovom otopinom jer se fotosinteza odvijala sve do potrošnje ugljikovog dioksida.	T	N			
e) Držanjem listova u mraku trajno je zaustavljen proces fotosinteze, pa je reakcija s Lugolovom otopinom na oba lista bila negativna.	T	N			

10.	Promotri sliku građe prsa i krila ptice te odredi točnost tvrdnji.		10. pitanje	
	<p style="text-align: right; font-size: small;">Izvor slike: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wing_Muscles_color.svg</p>		3	
			a) Stezanjem velikih prsni mišića, krila se spuštaju.	T N
			b) Opuštanjem malih prsni mišića, krila se uzdižu.	T N
			c) Veliki prsni mišići ptica su blizu težišta tijela što dodatno pogoduje bržoj promjeni smjera kretanja i boljem aerodinamičnom obliku.	T N
			d) Spuštanjem krila, ptica potiskuje zrak pod tijelo što dovodi do porasta tlaka zraka na tom području i osigurava dodatni potisak.	T N
e) Mišićna vlakna u velikom prsni mišiću kod dobrih letača su deblja i bogatija mitohondrijima.	T N			

IV. SKUPINA ZADATAKA

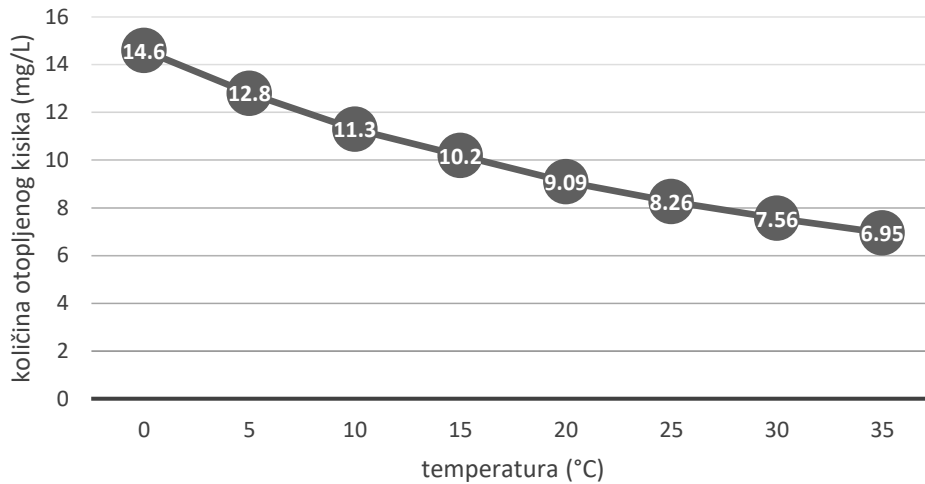
U sljedećim zadacima pažljivo pročitaj uvodni tekst, promotri priložene slike, sheme ili grafičke prikaze te odgovore na postavljena pitanja upiši na Listu za odgovore.

11.	U tablicu su unesena različita obilježja, a oznakom + označeno je ako ga vrsta posjeduje. Odredi vrste koje se skrivaju iza navedenih oznaka. Mogući odgovori su: hidra, pčela, gujavica, vrabac, gatalinka, krokodil, plemenita periska i šaran.							11. pitanje
								2
		zrakasta simetrija	sluzava koža	otvoreni krvotok	pluća	nečisnica	živi u vodi	stalna tjelesna temperatura
	vrsta A	-	+	-	+	+	-	-
	vrsta B	+	-	-	-	-	+	-
vrsta C	-	-	-	+	+	-	+	
vrsta D	-	-	+	-	-	-	-	

Promotri graf o topljivosti kisika u vodi i pomoću njega riješi zadatke u nastavku.

12. pitanje
4

12.

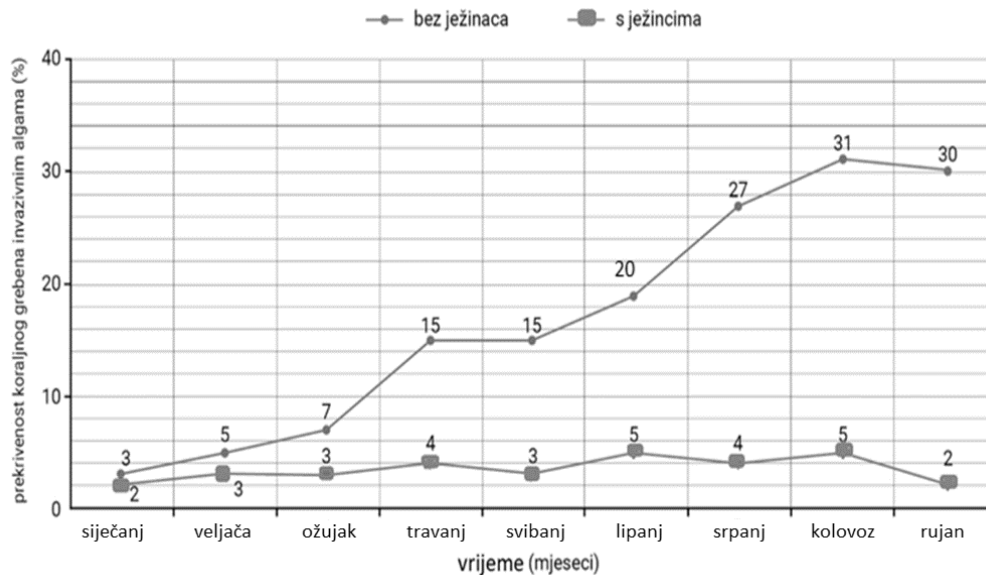

- Koja su dva procesa glavni izvori kisika u vodi?
- U kakvom su odnosu temperatura vode i topljivost kisika?
- Hoće li broj udisaja riba i drugih vodenih organizama biti veći pri temperaturi od 30°C ili 10°C? Objasni svoj odgovor.

Mia je proučavala utjecaj ježinaca na širenje invazivne alge koraljnim grebenom. Svoje je rezultate prikazala grafom. Prouči graf i odgovori na pitanja.

13. pitanje
3,5

13.

Izvor slike: <https://edutorij.e-skole.hr/share/proxy/alfresco-noauth/edutorij/api/proxy-guest/5e7d944d-1bcf-4564-8ac8-1b0c0c6e1f32/biologija-2/m06/j09/index.html>

- Koliko iznosi najveća pokrivenost algama na koraljnom grebenu na kojem nema ježinaca?
- Koliko iznosi najveća pokrivenost algama na koraljnom grebenu na kojem ima ježinaca?
- Na koji način ježinci utječu na brojnost algi na koraljnom grebenu?
- Koja dva čimbenika utječu na veću brojnost algi od travnja do listopada? Objasni.

Omjer površine i volumena stanica i tijela ima veliki utjecaj na preživljavanje organizama u prirodi. Prouči zadatke pred sobom i osmisli odgovore na postavljena pitanja.

I. dio

Pribor i kemikalije: tri čaše, flomaster, menzura, destilirana voda, tri šumeće tablete multivitamina, štoperica.

1. Čaše označi slovima A, B i C.
2. U svaku čašu ulij po 100 ml destilirane vode.
3. Pripremi štopericu. Uključi ju kada u čašu A ubaciš jednu cjelovitu šumeću tabletu. Obrati pažnju na trajanje zvuka tijekom reakcije i u tablicu na Listi za odgovore zabilježi vrijeme koje je bilo potrebno za otapanje cijele tablete.
4. Isti postupak ponovi s čašom B, ali ovaj put šumeću tabletu razlomi na pet, šest komada prije nego ju ubaciš u vodu. Obrati pažnju na trajanje zvuka tijekom reakcije i u tablicu zabilježi vrijeme koje je bilo potrebno za otapanje.
5. U čašu C uspi prah nastao mrvljenjem cijele šumeće tablete (pripremljena u vrećici). Obrati pažnju na trajanje zvuka tijekom reakcije i u tablicu zabilježi vrijeme koje je bilo potrebno za otapanje.

- a) U kojoj se čaši multivitamin najbrže otopio?
- b) Objasni što je utjecalo na brzinu reakcije tijekom pokusa.
- c) Ako trajanje zvuka koji se oslobađao tijekom reakcija poistovjetimo s brzinom oslobađanja energije, u kojoj je čaši energija najsporije napuštala sustav?

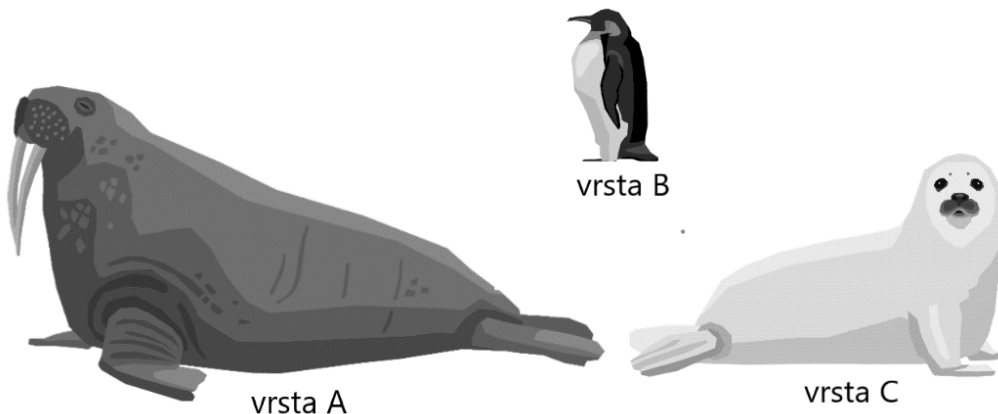
II. dio

14. Osmisli pokus kojim bi dokazao odlazak energije iz sustava/organizma. Na raspolaganju imaš dva velika i dva mala krumpira koji su zagrijani na temperaturi od 70°C, dva ubodna termometra, vodenu kupelj s vodom sobne temperature, posudu s ledom, radnu plohu, štopericu, barometar (tlakomjer) te uređaj za mjerenje vlažnosti zraka. Odaberi pribor koji ti je potreban (nije potrebno iskoristiti sve).

Opiši kako bi proveo/provela pokus kojim bi usporedio/usporedila odlazak energije iz odabranih krumpira (što bi mjerio i kako, koji pribor i materijal bi pri tome koristio/koristila).

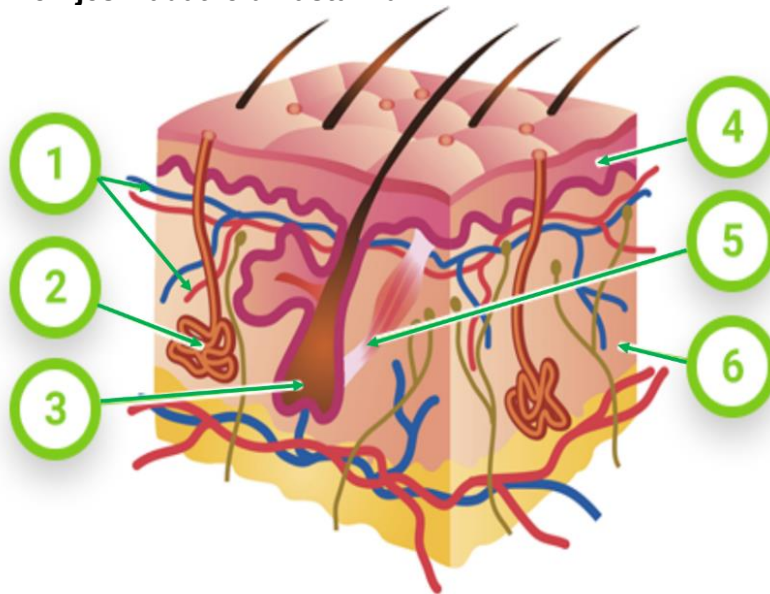
III. dio

S obzirom na provedene pokuse objasni koji će od prikazanih organizama najsporije gubiti toplinu iz tijela.

Slika izrađena prema: https://www.freepik.com/free-vector/polar-animals-set_3795124.htm#query=north%20pole%20animals&position=9&from_view=search

Pomoću slike riješi zadatke u nastavku.

Izvor slike: <https://edutorij.e-skole.hr/share/proxy/alfresco-noauth/edutorij/api/proxy-guest/3b8a4b4e-84b0-4580-aa6f-e38efe028ed9/biologija-8/m07/i01/index.html>

15. pitanje

6

15.

I. dio

- Kojim je brojem označen dio kože građen od odumrlih stanica?
- Kojim je brojem označen dio kože koji sadrži bjelančevinu kolagen?
- Kojim su brojevima označeni dijelovi kože koji pomažu u hlađenju organizma?

II. dio

Koji dio kože smanjuje mogućnost razvoja mikroorganizama na njenoj površini? Na Listi za odgovore upiši slovo jednog točnog odgovora.

- Lojnice koje izlučivanjem loja kožu čine vodonepropusnom.
- Površinski sloj stanica koje su siromašne hranjivim tvarima.
- Dlačice koje služe kao toplinski izolator i tako otežavaju preživljavanje termo osjetljivih mikroorganizama.
- Znojnice koje lučenjem znoja kožu čine slanom i kiselkastom te samim time nepovoljnom podlogom za preživljavanje.
- Bjelančevina kolagen koja kožu čini čvrstom i elastičnom što smanjuje mogućnost priljubljanja bakterija na njenu površinu.

III. dio

Opekline su jedna od najčešćih ozljeda tkiva. Pročitaj navedene tvrdnje i odredi njihovu točnost.

a) Nastanak opekline mogu uzrokovati toplina, kemikalije i električna struja.	T	N
b) Uz opekline se često javlja i oteknuće koje nastaje radi nakupljanja tekućine (većinom vode) u međustaničnim prostorima.	T	N
c) Teže opekline mogu ozlijeđenu osobu izložiti opasnosti dehidracije i visokog krvnog tlaka.	T	N
d) Mjehure koji nastanu nakon opekline potrebno je brzo ukloniti kako bi se oštećeno tkivo brže ohladilo.	T	N
e) Vrući zrak nastao tijekom požara ne mora oštetiti kožu lica, ali može izazvati opekline na dušnicama i plućima.	T	N

16.	<p>U medicinskom istraživanju testirana je učinkovitost različitih antibiotika na uzročnika upale pluća. Učinkovitost svakog antibiotika testirana je na 2000 oboljelih pacijenata. Prouči podatke navedene u tablici i odgovori na pitanja u nastavku.</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">antibiotik</th> <th style="text-align: center;">testovi pozitivni na upalu pluća</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">antibiotik A</td> <td style="text-align: center;">1750</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">antibiotik B</td> <td style="text-align: center;">200</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">antibiotik C</td> <td style="text-align: center;">1900</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">antibiotik D</td> <td style="text-align: center;">1500</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">antibiotik E</td> <td style="text-align: center;">500</td> </tr> </tbody> </table>	antibiotik	testovi pozitivni na upalu pluća	antibiotik A	1750	antibiotik B	200	antibiotik C	1900	antibiotik D	1500	antibiotik E	500	16. pitanje
		antibiotik	testovi pozitivni na upalu pluća											
antibiotik A	1750													
antibiotik B	200													
antibiotik C	1900													
antibiotik D	1500													
antibiotik E	500													
		3,5												
<p>a) Koja dva antibiotika bi liječnici trebali propisati pacijentima na temelju rezultata ove studije?</p> <p>b) Koja dva antibiotika liječnici ne bi trebali propisati pacijentima na temelju rezultata ove studije? Objasni svoj odabir.</p>														